Ympäristöministeriö MINVA YM2020-00170

HAKA Klobut Liisi 13.10.2020

Viite

Asia
Ympäristöneuvosto 23.10.2020

Suomea kokouksessa edustaa ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen.

Kokouksen asialistalla on kolme varsinaista asiakohtaa.

Puheenjohtaja on ilmoittanut pyrkivänsä neuvoston yleisnäkemykseen **eurooppalaisesta ilmastolaista** ympäristöneuvostossa 23.10.2020. Käsittelyn tarkoitus voi vielä muuttua. Suomi pitää tärkeänä, että tavoite EU:n ilmastoneutraaliudesta sisällytetään oikeudellisesti sitovaksi tavoitteeksi EU:n ilmastolakiin. Jotta ilmastoneutraaliuden saavuttaminen vuoteen 2050 mennessä varmistetaan, tarvitaan riittävät ja vuoden 2050 tavoitteen kanssa linjassa olevat välitavoitteet vuosille 2030 ja 2040. Suomi tukee komission ehdotusta EU:n 2030 päästövähennystavoitteen nostamisesta nykyisestä vähintään 40 %:sta vähintään 55 %:in vuoden 1990 tasoon verrattuna. Suomi huomioi Euroopan parlamentin esityksen päästövähennystavoitteen korottamisesta 60 %:in. Euroopan parlamentin esitys päästövähennystavoitteen korottamisesta on Suomen kannan kanssa samansuuntainen. Ensisijaisena tavoitteena on, että korotettu 2030-tavoite saavutetaan päästöjä vähentämällä. Siirtymän kohti ilmastoneutraaliutta tulee ensisijaisesti tapahtua vähentämällä fossiilisia ja muita päästöjä. Lisäksi on tavoiteltava maankäyttösektorin nielun ylläpitoa ja kasvua.

Pariisin ilmastosopimuksen mukaan osapuolten tulee päivittää **vuotta 2030 koskeva kansallisesti määritelty panos (NDC)** eli päästövähennystavoite vuoden 2020 aikana. EU:n tavoitteena on toimittaa päivitetty NDC-lähete ja sen tekninen ICTU-liite YK:lle ennen Pariisin sopimuksen viisivuotispäivää (12.12.2020). Ympäristöneuvoston on tarkoitus hyväksyä päivitetyn NDC-lähetteen sisältö. Sen jälkeen NDC-lähete jää odottamaan EU:n 2030 päästövähennystavoitteen tasoa koskevaa päätöstä, minkä jälkeen lähete toimitetaan YK:lle. Suomi voi hyväksyä päivitettyä päästövähennystavoitetta koskevan NDC-lähetteen ja sen teknisen ICTU-liitteen. Suomi pitää tärkeänä, että EU:n uudesta 2030 päästövähennystavoitteesta tehdään päätös 12.12.2020 mennessä.

Suomi pitää hyvänä, että puheenjohtaja on laatinut **EU:n biodiversiteettistrategiasta ehdotuksen neuvoston päätelmiksi.** Suomi tukee puheenjohtajaa tasapainoisen kompromissin saavuttamiseksi päätelmistä. Suomi pitää komission esitystä biodiversiteettistrategiasta kunnianhimoisena ja kokonaisvaltaisena strategiana, jolla voidaan saada aikaa merkittäviä parannuksia luonnon monimuotoisuuden tilaan.

Asialista:

Esityslistan hyväksyminen

(mahd.) A-kohtien hyväksyminen

a) Muiden kuin lainsäädäntöasioiden luettelo
b) Lainsäädäntöasioiden luettelo (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

Lainsäädäntöasiat
(Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

Eurooppalainen ilmastolaki s. 4
(mahd.) neuvoston yleisnäkemys

Muut kuin lainsäädäntöasiat

(mahd.) Kansallisesti määriteltyä panosta (NDC) eli EU:n päivitettyä päästövähennystavoitetta koskeva lähete ja sen tekninen liite (ICTU) s. 8
Hyväksyminen

Päätelmät vuoteen 2030 ulottuvasta EU:n biodiversiteettistrategiasta – Luonto takaisin osaksi elämäämme s. 12
Hyväksyminen

Muut asiat

a) Rajat ylittävien ympäristövaikutusten arviointien sopimuksen (Espoon sopimus MOP-8) kahdeksas osapuolikokous Vilnassa 8.-11.12.2020
   - *Liettuan valtuuskunnan tiedotusasia*

b) Ehdotus EU:n päästökauppajärjestelmän uudistamiseksi
   - *Puolan valtuuskunnan tiedotusasia*

c) (mahd.) Tiedonanto EU:n kestävästä kemikaalistrategiasta
   - *komissio esittelee*

d) (mahd.) Ympäristöjärjestöjen muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuden täytäntöönpano kansallisella tasolla, tiedonanto
   - *komissio esittelee*

e) Lainsäädäntöehdotukset (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

   i) (mahd.) Århus-asetuksen (EC) No 1367/2006 muutos
   ii) (mahd.) Päätös kahdeksannesta EU:n ympäristöohjelmasta
   - *komissio esittelee*

f) Ilmastonmuutokseen sopeutumisen korkean tason kokous 25.1.2021
   - *Alankomaiden valtuuskunnan tiedotusasia*

g) Maailman kiertotalousfoorumi 15.4.2021
   - *Alankomaiden valtuuskunnan tiedotusasia*

Asia
Eurooppalainen ilmastolaki

Kokous
Ympäristöneuvosto 23.10.2020

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Puheenjohtajamaa on ilmoittanut pyrkivänsä saavuttamaan neuvoston yleisnäkemyksen eurooppalaisesta ilmastolaista 23.10.2020 pidettävässä ympäristöneuvoston kokouksessa. Käsittelyn tarkoitus voi vielä muuttua.

Komissio antoi 4.3.2020 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi puitteiden vahvistamisesta ilmastoneutraaliuden saavuttamiseksi ja asetuksen (EU) 2018/1999 muuttamisesta (eurooppalainen ilmastolaki). Komissio antoi 17.9.2020 muutetun ehdotuksen eurooppalaiseksi ilmastolaiksi. Muutos koskee EU:n korotetun 2030-ilmastotavoitteen sisällyttämistä ilmastolakiin. Eurooppa-neuvoston on tarkoitus keskustella ja linjata 2030-ilmastotavoitteesta. Vuoden 2030 ilmastotavoitteen käsittely Eurooppa-neuvostossa ja sen aikataulu vaikuttavat ilmastolain käsittelyyn ympäristöneuvostossa.

Valtioneuvoston kanta on esitetty eduskunnalle 23. huhtikuuta 2020 toimitetussa kirjelmässä (U 11/2020 vp) sekä 2. lokakuuta 2020 toimitetussa jatkokirjeessä (UJ 29/2020 vp).

Suomen kanta

Suomen kannat ovat U-kirjelmän 11/2020 vp ja U-jatkokirjeen 29/2020 vp mukaiset. Kantaa on täydennetty päästövähennystavoitteen osalta Euroopan parlamentin 7.10.2020 täysistuntokäsittelyn tulosten pohjalta.

Jotta ilmastoneutraaliuden saavuttaminen vuoteen 2050 mennessä varmistetaan, tarvitaan riittävät ja vuoden 2050 tavoitteen kanssa linjassa olevat välitavoitteet vuosille 2030 ja 2040. Suomi tukee komission ehdotusta EU:n 2030 päästövähennystavoitteen nostamisesta nykyisestä vähintään 40 %:sta vähintään 55 %:in vuoden 1990 tasoon verrattuna. Suomi huomioi Euroopan parlamentin esityksen päästövähennystavoitteen korottamisesta 60 %:in. Euroopan parlamentin esitys päästövähennystavoitteen korottamisesta on Suomen kannan kanssa samansuuntainen. Ensisijaisena tavoitteena on, että korotettu 2030-tavoite saavutetaan päästöjä vähentämällä. Siirtymän kohti

ilmastoneutraaliutta tulee ensisijaisesti tapahtua vähentämällä fossiilisia ja muita päästöjä. Lisäksi on tavoiteltava maankäyttösektorin nielun ylläpitoa ja kasvua.

Pääasiallinen sisältö

Eurooppalaisella ilmastolailla on tarkoitus luoda puitteet EU:n ilmastoneutraaliuden saavuttamiselle. Asetuksessa asetettaisiin sitova EU:n ilmastoneutraaliustavoite vuodelle 2050. Keskusteluissa on noussut esiin myös jäsenvaltiokohtaisten tavoitteiden asettaminen vuodelle 2050.

Asetukseen sisällytettäisiin myös vuoden 2030 korotettu ilmastotavoite sitovaksi tavoitteeksi. Tarkoitus on myös sopia säännöksistä vuoden 2040 ilmastotavoitteen asettamiseksi myöhemmin. Lisäksi ilmastoneutraaliuden etenemistä arvioitaisiin viiden vuoden välein Pariisin sopimuksen mukaisesti. Ilmastotavoitetta korotettaisiin joko viiden tai kymmenen vuoden välein. Neuvotteluissa on noussut myös esiin, että asetukseen olisi tarpeen sisällyttää myös erillinen säännös uudelleentarkastelusta uusien tavoitteiden asettamiseen liittyen ja puheenjohtaja on sisällyttänyt tämän kompromissiesitykseensä.

Kehityspolkua vuosien 2030-2050 välille esitetään puheenjohtajan kompromissiesityksessä ilmastoneutraaliuden etenemisen seurannan välineeksi komissiolle. Polku alkaisi komission muutetun ehdotuksen mukaan vuoden 2030 korotetusta ilmastotavoitteesta ja päättyisi vuoden 2050 ilmastoneutraaliustavoitteeseen.

Asetuksessa säädettäisiin myös ilmastonmuutokseen sopeutumiseen liittyvistä toimista sekä hallintoprosessista, jonka avulla seurataan, että EU etenee kohti ilmastoneutraaliustavoitetta. Asetuksella myös tehostettaisiin yhteiskunnan eri tahojen osallistumista ilmastoneutraaliustavoitteen toimeenpanossa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 192 artikla 1 kohta, tavallinen lainsäätämisjärjestys.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Raportoija Jytte Guteland (S&D, SE). Euroopan parlamentin ympäristövaliokunta äänesti muutosehdotuksista 11.9.2020 ja täysistuntoäänestys on 6.-7.10.2020. Parlamentti hyväksyi täysistuntokäsittelyssään seuraavat keskeiset ehdotukset:

- 60 %:n päästövähennystavoite vuodelle 2030, myöhemmin päätettävä välitavoite vuodelle 2040 sekä jäsenvaltiokohtainen ilmastoneutraaliustavoite vuodelle 2050
- negatiiviset päästöt vuoden 2050 jälkeen
- komissiolta esitys kehityspolusta ilmastoneutraaliuden saavuttamiseksi vuoteen 2050 mennessä ja hiilibudjetin käyttö kehityspolun asettamisessa
- riippumattoman tieteellisen elimen asettaminen

- kaikista suorista ja epäsuorista fossiilituista luopuminen viimeistään vuonna 2025.

Kansallinen valmistelu

Kannat komission ehdotukseen on valmisteltu eri ministeriöiden (YM, TEM, MMM, LVM, VM, VNK) edustajista koostuneessa taustaryhmässä.

EU23-jaosto (ympäristö) 8-9.10.2020 (kirjallinen menettely)

EU-ministerivaliokunta 14.10.2020

Eduskuntakäsittely

U 11/2020 vp

MmVL 11/2020

YmVL 5/2020 vp

TalVL 12/2020 vp

SuVL 5/2020 vp

UJ 29/2020 vp

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n 10 kohdan mukaan ympäristönsuojelu kuuluu maakunnan toimivaltaan.

Taloudelliset vaikutukset

Komission ehdotuksen COM(2020)80 final vaikutuksia on kuvattu valtioneuvoston kirjelmässä eduskunnalle (U 11/2020 vp). Komission ilmastolakiehdotuksesta ei tehty erillistä vaikutustenarviointia, vaan vaikutustenarviointi perustuu ”Puhdas maapallo kaikille” -tiedonannon tueksi vuonna 2018 laadittuun vaikutustenarviointiin. Arviointi käsittelee muita sektoreita suppeammin kansainvälistä meriliikennettä.

Komission muutetun ehdotuksen COM(2020)563 vaikutuksia on arvioitu laajasti komission 17.9.2020 julkaisemaan tiedonantoon liittyvässä EU-tason vaikutustenarvioinnissa. Tiedonannosta ja vaikutustenarvioinnista on valmisteltu erillinen E-kirje. Komissio valmistelee tarvittavat lainsäädäntöehdotukset korotetun 2030-tavoitteen toimeenpanosta vuoden 2021 kesäkuuhun mennessä. Lainsäädäntöehdotusten yhteydessä komissio myös esittää jäsenmaakohtaiset vaikutustenarvioinnit.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

COM(2020)80 final (komission alkuperäinen ehdotus eurooppalaiseksi ilmastolaiksi)

COM(2020)563 final (komission muutettu esitys)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Ympäristöneuvos Merja Turunen, ympäristöministeriö (p. 0295 250 378), merja.turunen@ym.fi

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Asia

Kansallisesti määriteltyä panosta (NDC) eli EU:n päivitettyä päästövähennystavoitetta koskeva lähete ja sen tekninen liite (ICTU)

Kokous

Ympäristöneuvosto 23.10.2020 - 23.10.2020

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Pariisin ilmastosopimuksen mukaan osapuolten tulee päivittää vuotta 2030 koskeva kansallisesti määritelty panos (NDC) eli päästövähennystavoite vuoden 2020 aikana. EU:n tavoitteena on toimittaa päivitetty NDC-lähete ja sen tekninen liite (ICTU) YK:lle ennen Pariisin sopimuksen viisivuotispäivää (12.12.2020). Ympäristöneuvoston on tarkoitus hyväksyä päivitetyn NDC-lähetteen sisältö 23.10.2020. Sen jälkeen NDC-lähete jää odottamaan EU:n 2030 päästövähennystavoitteen tasoa koskevaa päätöstä, minkä jälkeen lähete toimitetaan YK:lle.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä EU:n kansallisesti määriteltyä panosta (*Nationally Determined Contribution*, NDC) eli päivitettyä päästövähennystavoitetta koskevan lähetteen ja sen teknisen liitteen (*Information for Clarity, Transparency and Understanding*, ICTU).

Suomi pitää tärkeänä, että EU:n uudesta 2030 päästövähennystavoitteesta tehdään päätös ennen Pariisin ilmastosopimuksen viisivuotispäivää (12.12.2020).

Pääasiallinen sisältö

EU:n kansallisesti määriteltyä panosta (NDC) eli päivitettyä päästövähennystavoitetta koskeva lähete ja sen tekninen liite (ICTU) on laadittu ennen EU:n uuden 2030 päästövähennystavoitteen tasoa koskevaa päätöstä.

Lähetteessä oletetaan, että

i) EU:n nykyinen 2030 tavoite tulee kiristymään ja

ii) NDC-lähete toimitetaan YK:lle ennen kuin EU:n 2030 ilmasto- ja energialainsäädännön uusista muutoksista on sovittu.

Uusi 2030 päästövähennystavoite tullaan sisällyttämään NDC-lähetteen lopulliseen versioon. Myös teknistä ICTU-liitettä tullaan päivittämään ajan myötä, kun EU:n ilmasto- ja energialainsäädäntö muuttuu.

EU:n NDC-lähetteessä on kolme osiota:

i) Johdanto,

ii) EU:n päästövähennystavoite (NDC) ja

iii) EU:n NDC:tä täydentävät tiedot (*Information for Clarity, Transparency and Understanding*, ICTU).

Johdannossa kerrataan EU:n NDC-päivityksen tausta. EU ja sen jäsenvaltiot toimittivat YK:lle maaliskuussa 2015 yhteisen aiotun kansallisesti määritellyn panoksen (*Intended Nationally Determined Contribution*, INDC) sekä INDC:n kvantitatiivista ja kvalitatiivista tietoa sisältävän teknisen liitteen. EU:n ratifioidessa Pariisin sopimus lokakuussa 2016, EU:n aiotusta panoksesta (INDC) tuli kansallisesti määritelty panos (NDC) eli EU:n päästövähennystavoite. Pariisin sopimukselle ilmoitetun päästövähennystavoitteen mukaan EU vähentää kasvihuonekaasupäästöjään vähintään 40 prosenttia vuoden 1990 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Joulukuussa 2019 Eurooppaneuvosto sopi EU:n ilmastoneutraaliustavoitteesta vuodelle 2050 ja maaliskuussa 2020 neuvosto hyväksyi ilmastoneutraaliustavoitteen mukaisen pitkän aikavälin vähähiilistrategian, joka toimitettiin YK:lle. NDC-lähetteen johdannossa kuvataan myös, miten EU:n päästövähennystavoitteen toimeenpano (eli EU:n ilmasto- ja energialainsäädäntö) on edennyt Pariisin sopimuksen ratifioinnin jälkeen.

NDC-osiossa EU ja sen jäsenmaat ilmoittavat sitoutuvansa yhteistoiminnassa (*acting jointly*) uuteen 2030 päästövähennystavoitteeseen. Lähetteessä tämä kohta on hakasuluissa, eikä siinä mainita prosenttilukua. Lähetteen NDC-osio voidaan viimeistellä vasta sen jälkeen, kun päätös EU:n uuden 2030 päästövähennystavoitteen tasosta on tehty.

Lähetteen kolmannessa osiossa todetaan Pariisin sopimuksen osapuolten hyväksyneen kansallisesti määritellyn panoksen (NDC) täydentäviä tietoja (ICTU) koskevan ohjeistuksen Katowicen ilmastokokouksessa vuonna 2018. Osapuolia kannustetaan vahvasti toimittamaan nämä täydentävät tiedot sekä ensimmäisen NDC:n että sen päivittämisen yhteydessä vuoteen 2020 mennessä.

Lähetteen tekninen liite noudattaa Katowicessa hyväksyttyä ICTU-ohjeistusta ja täydentää EU:n NDC:tä sen mukaisesti:

1. NDC:n vertailutasoa koskevat kvantitatiiviset tiedot ml. perusvuosi (1990).
2. NDC:n toimeenpanon aikajänne (1.1.2020-31.12.2030).
3. NDC:n sisältö ja kattavuus (IPCC-ohjeistuksen mukaisesti)
    a. Tavoitteen kuvaus ja maantieteellinen laajuus (EU ja jäsenmaat).
    b. Sektorit (energia; teollisuusprosessit ja tuotteiden käyttö; maatalous; maankäyttö, maankäytön muutokset ja metsätalous (LULUCF); ja jätesektori).
    c. Kaasut (hiilidioksidi (CO2); metaani (CH4); dityppioksidi (N2O); HFC-yhdisteet; PFC-yhdisteet; rikkiheksafluoridi (SF6) ja typpitrifluoridi (NF3)).
4. Suunnitteluprosessit ml. ilmoitus yhteistoiminnasta (*acting jointly*).

5. Tehdyt oletukset ja metodologinen lähestymistapa ml. kasvihuonekaasupäästöjen raportointi ja laskenta sekä poistumat.
6. Miten oikeudenmukainen (*fair*) ja kunnianhimoinen NDC on kansallisten olosuhteiden valossa.
7. Miten NDC auttaa saavuttamaan YK:n ilmastosopimuksen tavoitteen vakauttaa kasvihuonekaasupitoisuus vaarattomalle tasolle (artikla 2) ja Pariisin sopimuksen tavoitteen pysäyttää lämpötilan nousu alle kahteen asteeseen (artiklat 2.1(a) ja 4.1).

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Ei perussopimusten mukaista oikeusperustaa. Kansallisesti määriteltyä panosta (NDC) eli EU:n päivitettyä päästövähennystavoitetta koskeva lähete ja sen tekninen liite (ICTU) perustuvat Pariisin sopimuksen 3 ja 4 artiklassa määrättyihin velvoitteisiin ja osapuolikokousten päätöksiin.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Ilmastoneuvotteluryhmä (YM, UM, TEM, VM, MMM, LVM, VNEUS) kirjallinen menettely 5.-7.10.2020

EU (23) ympäristöjaoston kirjallinen menettely 8.-9.10.2020

EU-ministerivaliokunta 14.10.2020 (23.10. ympäristöneuvoston asiat)

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 16.10.2020 (23.10. ympäristöneuvoston asiat)

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Pariisin sopimuksella ei ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia, vaan sen taloudelliset vaikutukset syntyvät pidemmällä aikavälillä ja pääosin EU:n ilmastopolitiikan seurauksena. Ne liittyvät päästöjen vähentämiseen, ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja ilmastorahoitukseen eli kehittyvien maiden ilmastotoimien tukemiseen. Laajempi globaali osallistuminen ilmastotoimiin tasoittaa kansainvälistä kilpailuasetelmaa ilmastopolitiikasta aiheutuvien kustannusten osalta. Sopimuksen toimeenpanon myötä pitkällä aikavälillä myös ilmastonmuutoksen vaikutukset ja siitä seuraavat taloudelliset kustannukset pienenevät.

Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen alentaa myös terveydelle haitallisia päästöjä. EU:n komission vaikutusarvion mukaan haitallisten päästöjen vähenemiseen liittyvät

terveyshyödyt voivat olla taloudellisesti merkittäviä. Hyödyn määrä riippuu mm. tavoitteiden tasosta ja se jakaantuu epätasaisesti alueellisesti.

Pariisin sopimus ei velvoita osapuolia tiettyihin kvantitatiivisiin päästövähennys-tavoitteisiin, vaan osapuolet sitoutuvat sopimuksessa valmistelemaan, ylläpitämään ja päivittämään omia kansallisia päästövähennyssitoumuksiaan. Päivitetyt sitoumukset tulee ilmoittaa YK:n ilmastosopimukselle ensimmäistä kertaa vuonna 2020. EU päättää oman päästövähennyssitoumuksensa tasosta ja toimeenpanosta EU:n normaaleissa päätöksen-tekoprosesseissa. Arviot taloudellisista vaikutuksista Suomelle tehdään EU:n päästö-vähennystavoitteiden mukaisten toimien ja kansallisesti päätettävien toimien yhteydessä, ja eduskuntaa informoidaan niistä.

Pariisin sopimus velvoittaa teollisuusmaita jatkamaan kehitysmaiden ilmastotoimien tukemista sekä raportoimaan siitä. Itse sopimuksessa ei kuitenkaan sanota mitään ilmastorahoituksen tasosta. Pariisin sopimusta täydentävän osapuolikokouksen päätöksen (1/CP.21) mukaan teollisuusmaiden yhteinen USD 100 miljardin vuosittainen ilmastorahoituksen mobilisointitavoite jatkuu vuoteen 2025, mihin mennessä sovitaan uudesta ilmastorahoitustavoitteesta.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

(lopullista asiakirjaa ei vielä ole)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Ympäristöneuvos Outi Honkatukia, ympäristöministeriö, 050 3411 758,
Outi.Honkatukia@ym.fi

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Ympäristöministeriö PERUSMUISTIO YM2020-00166

LYMO Ojala Olli(YM) 12.10.2020

Asia
Vuoteen 2030 ulottuva EU:n biodiversiteettistrategia - Luonto takaisin osaksi elämäämme; neuvoston päätelmät

Kokous
Ympäristöneuvosto 23.10.2020

U/E/UTP-tunnus
E 84/2020 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan komissio antoi 20.5.2020 tiedonannon Vuoteen 2030 ulottuva EU:n biodiversiteettistrategia – Luonto takaisin osaksi elämäämme (COM(2020) 380), joka on komission Euroopan vihreän kehityksen ohjelman (European Green Deal) aloite. Ympäristöneuvoston on tarkoitus hyväksyä päätelmät komission tiedonannosta 23.10.2020. Päätelmien Coreper-käsittely on 14.10.2020.

Vastaavasti puheenjohtajavaltio Saksa valmistelee Pellolta pöytään –strategiasta neuvoston päätelmiä. Tavoitteena on hyväksyä päätelmät maatalous- ja kalastusneuvostossa 19.-20.10.2020. Molemmat päätelmät pyritään hyväksymään lokakuussa, sillä Pellolta pöytään –strategialla ja biodiversiteettistrategialla on useita yhtymäkohtia.

Suomen kanta

Suomi pitää hyvänä, että puheenjohtaja on laatinut EU:n biodiversiteettistrategiasta ehdotuksen neuvoston päätelmiksi. Suomi tukee puheenjohtajaa tasapainoisen kompromissin saavuttamiseksi päätelmistä.

Suomi pitää tärkeänä, että neuvoston päätelmät biodiversiteettistrategiasta ja Pellolta pöytään -strategiasta ovat johdonmukaisia keskenään.

Suomen kannat perustuvat komission tiedonannosta laadittuun E-kirjeeseen E 84/2020 vp.

Suomi pitää komission esitystä biodiversiteettistrategiasta kunnianhimoisena ja kokonaisvaltaisena strategiana, jolla voidaan saada aikaa merkittäviä parannuksia luonnon monimuotoisuuden tilaan. Strategia on johdonmukainen osa Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa ja taloudellisen elvytysohjelman politiikkakokonaisuutta sekä vastaa tavoitteiltaan Suomen hallitusohjelman yleisiä tavoitteita monimuotoisuudesta.

Komission tärkeimmät ehdotukset ovat suojeltujen alueiden verkon laajentaminen sekä kunnianhimoisen EU:n luonnon ennallistamisohjelman kehittäminen.

Suomi pitää tärkeänä, että kaikki EU:n politiikat edistävät Euroopan luontopääoman säilyttämistä ja ennallistamista ottaen huomioon pitkän tähtäimen kokonaiskestävyys. Suomi pitää hyvänä yhteistyön lisäämistä EU:n biodiversiteetti- ja Pellolta pöytään strategioiden kesken sekä niiden toimeenpanossa.

Luonnon monimuotoisuuskadon pysäyttämiseksi on kiinnitettävä erityisesti huomiota kansainvälisen IPBES-paneelin maailmanlaajuisen biodiversiteetin tilaa koskevaan arviossa esitettyihin luonnon kantokykyä heikentäviin taustasyihin: luonnonvarojen ylihyödyntäminen, muutokset maa- ja merialueiden käytössä, ilmastonmuutos, saastuminen sekä haitalliset vieraslajit. Lisäksi on kiinnitettävä huomiota välillisten muutostekijöiden, kuten kaupungistumisen, väestönkasvun ja yhteiskunnan arvo- ja talouskysymysten vaikutuksiin.

Luonnon monimuotoisuustavoitteita edistävien toimenpiteiden vaikuttavuutta ja sen seurantaa voidaan vahvistaa Euroopan laajuisilla rakenteellisia muutoksia edistävillä politiikkatoimilla. Vaikuttavuutta voidaan lisätä myös edistämällä ilmasto-, vesi-, maaperä sekä biodiversiteettipolitiikan synergiahyötyjä erityisesti maatalous- ja metsä sekä rakentamisen ja maankäytön politiikan toimenpanossa. Suomi pitää tärkeänä, että EU toimii globaalina edelläkävijänä biodiversiteettipolitiikassa ja että kansainväliset, EU:n omat sitoumukset ja kansallinen toimeenpano vievät samaan suuntaan.

Tavoitteena tulee olla luonnon monimuotoisuuden ja luonnonvarojen ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä käyttö ja kehitys, joka turvaa paitsi luonnon monimuotoisuuden säilymisen myös tulevien sukupolvien elinmahdollisuudet ja luonnonvarojen kestävään käyttöön perustuvat elinkeinot. On myös muistettava, että taakanjako jäsenmaiden kesken suojelussa ja ennallistamisessa on oltava Suomen kannalta kohtuullinen. Suomi korostaa, että taloudellisen toiminnan, elämisen ja asumisen tulee olla mahdollista koko unionin alueella. EU-jäsenmaiden kesken on suojelussa ja ennallistamisessa pyrittävä mahdollisuuksien mukaan vapaaehtoisuuteen ja luonnon monimuotoisuuden kannalta priorisoituihin toimiin eri maiden lähtökohtia huomioiden.

Pääasiallinen sisältö

EU:n komissio antoi 20.5.2020 tiedonannon Vuoteen 2030 EU:n biodiversiteettistrategia – Luonto takaisin osaksi elämäämme (COM(2020) 380 final). Se on komission Euroopan vihreän kehityksen ohjelman (European Green Deal) aloite ja osaltaan myös komission esitys globaalin kestävän kehityksen toimintaohjelman Agenda 2030:n toteuttamiseen ja Pariisin ilmastotavoitteiden saavuttamiseen.

Euroopan komission tiedonannon keskeinen viesti on, että toimia luonnon köyhtymisen pysäyttämiseksi tulee kiirehtiä ja EU:n lainsäädännön toimeenpanon vaikuttavuutta vahvistaa. Strategian pääsisältö kattaa toimet niin luonnonsuojelualueverkoston osalta kuin ekologista kestävyyttä lisäävät toimet suojelualueverkoston ulkopuolella eri toimialojen osalta.

Tavoitteena on parantaa erilaisten maa- ja vesielinympäristöjen ekologista tilaa laajalla ennallistamisohjelmalla. Tiedonanto korostaa yhteiskunnallisten rakennemuutosten välttämättömyyttä, jotka osaltaan mahdollistavat tavoitteiden toteutumisen ja

varmistavat, ettei oikealla kädellä lisätä ja vasemmalla heikennetä entisestään luonnon monimuotoisuutta.

Luonnon monimuotoisuus- eli biodiversiteettistrategia toimii virstanpylväänä, että Euroopan luonnon monimuotoisuus on riittävän elpymisen tiellä vuoteen 2030 mennessä ihmisten, planeetan, ilmaston ja talouden hyödyksi. Komission tavoitteena on nostaa EU kansainvälisesti kestävyyden edelläkävijäksi. EU pyrkii myös johtamaan esimerkillä kansainvälisissä neuvotteluissa sekä vaikuttamaan myös globaalisti ruokajärjestelmien kestävyyden parantamiseksi. Strategian toimeenpanoa tullaan arvioimaan vuonna 2024 ja tarvittaessa esittämään lisätoimia.

Strategiassa todetaan, että tavoitteiden toimeenpano edellyttää toimia niin kansalaisilta, yrityksiltä, työmarkkinaosapuolilta kuin tutkimus- ja osaamisyhteisöltä sekä vahvoja paikallisen, alueellisen, kansallisen ja Euroopan tason toimia.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Neuvoston päätelmät hyväksytään yksimielisesti.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

(EU 23) Ympäristöjaoston kirjallinen menettely 8.-9.10.2020.
EU-ministerivaliokunta 14.10.2020 (ympäristöneuvoston asiat)

E-kirje:

E 84/2020 vp Euroopan komission tiedonanto Vuoteen 2030 ulottuvasta biodiversiteettistrategiasta - Luonto takaisin osaksi elämäämme

Ympäristöjaosto (EU23) 16.6.2020, maatalous- ja elintarvikejaosto (EU18) sekä metsäjaosto (EU14) 16.6.2020

Energia ja ympäristöpoliittinen ministerityöryhmä 23.6.2020

EU-ministerivaliokunnan kirjallinen menettely 29.-30.6.2020.

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 16.10.2020 (ympäristöneuvoston asiat)

E 84/2020 vp:
ympäristövaliokunnan etäkuulemisessa 9.9. ja maa- ja metsätalousvaliokunnan etäkuulemisissa 18.9. sekä 22.9.2020.

YmVL 14/2020, MmVL 19/2020.

Ympäristöministeriö on toimittanut 22.9.2020 asiantuntijalausuntonsa aiheesta ulkoasiainvaliokunnalle.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

9396/20 REV 4 (puheenjohtajan päätelmäehdotus)
Lopullista päätelmätekstiä ei vielä ole.
COM(2020) 380 final
COM(2020) 380 final ANNEX

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Erityisasiantuntija Olli Ojala, olli.ojala@ym.fi, 029 525 0039

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

LIITTEET

Asiasanat	ympäristöneuvosto
Hoitaa	**YM**
Tiedoksi	EUE, MMM, TEM, UM, VM, VNK, VTV